

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Прев 1989/2023
11.12.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Миљуш и Татјане Матковић Стефановић, чланова већа, у парници по тужби тужиоца VELEFARM АД Холдинг компанија за промет лековима и другом медицинском робом Београд – у стечају, чији је пуномоћник Војислав П. Илић, адвокат у ..., против туженог ВЕЛЕФАРМ - ВФБ ДОО Београд – у стечају, чији је пуномоћник Милован Лалић, адвокат у ..., ради утврђења, вредност предмета спора 170.804.497,50 динара, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против решења Привредног апелационог суда 1Пж 8883/22 од 16.08.2023. године, у седници већа одржаној 11.12.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ ревизија тужиоца изјављена против пресуде Привредног апелационог суда 1Пж 8883/22 од 16.08.2023. године, као неоснована.

ОДБИЈАЈУ СЕ захтеви тужиоца и туженог за накнаду трошкова поступка по ревизији.

Образложење

Привредни суд у Београду је донео пресуду 22П 2318/2021 дана 07.10.2022. године, којом је I ставу изреке, усвојио тужбени захтев и утврдио да је ништаво и да не производи правно дејство вансудско поравнање сачињено дана 30.07.2010. године између правног претходника туженог Привредног друштва „Фармација – Плус“ д.о.о. Београд и тужиоца Velefarm a.d. Холдинг компанија Београд, које поравнање је оверено код Општинског суда у Новом Саду 30.08.2010. године под бројем Ов1 30681/2010; у II ставу изреке одбио тужбени захтев којим је тужилац тражио да тужени плати на име главног дуга износ од 170.804.497,50 динара са законском затезном каматом почев од 11.03.2021. године до исплате и у III ставу изреке решио да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Привредни апелациони суд је под бројем 1Пж 8883/22 дана 16.08.2023. године, донео решење којим одбија жалбу тужиоца и потврђује пресуду Привредног суда у Београду 22П 2318/2021 од 07.10.2022. године у ставу II и III ставу изреке.

Тужилац је поднео благовремену ревизију против решења (пресуде) Привредног апелационог суда 1Пж 8883/22 од 16.08.2023. године, због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП, због погрешне примене материјалног права.

Тужени је поднео одговор на ревизију тужиоца.

Врховни суд је испитао побијану другостепену одлуку, која је суштински пресуда, у побијаном делу којом се потврђује првостепена пресуда у II и III изреке, према одредби члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/2011... 10/23 – др. закон) и закључио да ревизија није основана.

Побијана одлука је донета без битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/2011...10/2023. – др. закон), на коју суд у ревизијском поступку пази по службеној дужности.

У ревизији тужилац наводи да је побијана одлука Привредног апелационог суда погрешно означена као решење, јер је мериторно одлучено од стране другостепеног суда, па је одлуку требало донети у форми пресуде, али то не истиче као битну повреду одредаба парничног поступка у смислу члана 374. став 1. Закона о парничном поступку. На такву повреду одредаба парничног поступка ревизијски суд не пази по службеној дужности, по одредби члана 408. ЗПП.

Тужилац разлоге о битној повреди одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. Закона о парничном поступку истиче под IV образложења ревизије, тако да је економско – финансијско вештачење у овом поступку било сувишно и непотребно, јер постоји правно релевантна изјава воље о постојању и висини дуга дата од стране законског заступника друштва, оверена пред надлежним судом, као релевантан и довољан доказ од стране тужиоца на околност постојања дуга туженог према тужиоцу и за обавезивање туженог на исплату износа од 170.804.497,50 динара са каматом од дана подношења тужбе. Стога је терет доказивања да дуг не постоји, или да није тачан износ дуга, искључиво на страни туженог, применом одредбе члана 231. став 1. Закона о парничном поступку. Ревидент сматра да је другостепени суд учинио битну повреду одредаба парничног поступка у погледу правила о терету доказивања чињеница, из члана 374. став 1. у вези члана 231. став 1. Закона о парничном поступку.

Врховни суд оцењује да оваквим разлозима ревидент оспорава правилност утврђеног чињеничног стања, која се према одредбама члана 407. став 2. Закона о парничном поступку не може побијати у овој парници, док не стоје разлози о битној повреди одредаба парничног поступка о терету доказивања, пред другостепеним судом, јер није другостепени суд утврђивао чињенично стање, већ је прихватио чињенично стање које је утврдио првостепени суд, те стога није могао повредити правила парничног поступка о терету доказивања. Стога ни то није разлог предвиђен одредбом члана 407. Закона о парничном поступку, због кога ревизија може да се изјави.

Према чињеничном стању утврђеном од стране првостепеног суда, на основу кога је донета побијана другостепена одлука, правни претходник туженог VELEFARM-LEKOVI ДОО је купио од продавца ПП АГРОИНВЕСТ на основу уговора о купопродаји од 06.03.2000. године право коришћења започете градње на неизграђеном грађевинском земљишту у друштвеној својини, укупне површине 31,85 ари, уписаном у земљишнокњижни уложак број .. КО Нови Сад између осталих на катастарској парцели .. ПП АГРОИНВЕСТ је на основу решења Скупштине Града Новог Сада и уговора од 25.11.1994. године са ЈП Завод за изградњу Нови Сад, стекао искључиво право коришћења на том грађевинском земљишту у друштвеној својини. VELEFARM-LEKOVI ДОО променио је назив у FARMACIJA – PLUS ДОО, а затим је брисан услед статусне промене спајања уз припајање привредном друштву ВЕЛЕФАРМ-ВФБ ДОО. FARMACIJA – PLUS ДОО је право коришћења на кат. парцели .., остало грађевинско земљиште, уписаној у листу непокретности број .. КО Нови Сад пренео на тужиоца, вансудским поравнањем од 30.07.2010. године, у замену за дуг у износу од 170.804.497,50 динара.

Према утврђењу првостепеног суда, вансудским поравнањем од 30.07.2010. године привредно друштво FARMACIJA – PLUS ДОО и тужилац констатовали су да је FARMACIJA – PLUS ДОО укњижени корисник кп. .. остало грађевинско земљиште укупне површине 1085м² уписано у листу непокретности број .. КО Нови Сад; да дуг FARMACIJA – PLUS ДОО према тужиоцу износи 1.369.086.470,31 динар; да је предметна непокретност процењена од стране сталног судског вештака грађевинске струке пре закључења поравнања; да је скупштина чланова друштва туженог донела одлуку којом одобрава закључење вансудског поравнања ради намирења обавеза насталих из пословања са тужиоцем; регулисана су међусобна права и обавезе поводом потраживања тужиоца од FARMACIJA – PLUS ДОО на начин да FARMACIJA – PLUS ДОО преноси право коришћења кп. .. за износ дуга од 170.804.497,50 динара; да је FARMACIJA – PLUS ДОО пре судске овере вансудског поравнања тужиоца увела у посед непокретности и да је сагласна да се тужилац може укњижити као корисник предметног земљишта у јавне евиденције о непокретностима. Поравнање је оверено у Основном суду у Новом Саду под Ов 130861/2010 30.08.2010. године. Решењем Привредног суда у Београду Ст 260/2012 од 02.04.2012. године отворен је стечајни поступак над туженим, а решењем од 09.12.2019. године, Привредног суда у Београду, одређена је главна деоба стечајне масе стечајног дужника – овде туженог.

У I ставу изреке пресуде Привредног суда у Београду 22П 2318/2021 од 07.10.2022. године је усвојен тужбени захтев и утврђено да је ништаво и да не производи правно дејство вансудско поравнање сачињено дана 30.07.2010. године између правног претходника туженог привредног друштва FARMACIJA – PLUS ДОО Београд и тужиоца, оверено код Општинског суда у Новом Саду 30.08.2010. године под Ов1 30681/2010, у ком делу није било жалбе против првостепене пресуде.

Како је вансудско поравнање ништаво, првостепени суд је одлучујући о захтеву тужиоца за исплату износа од 170.804.497,50 динара сматрао да се ради о захтеву на основу одредбе члана 104. став 1. ЗОО. Према закључку првостепеног суда, утужени износ представља обавезе стечајне масе у смислу члана 104. став 1. тачка 3. Закона о стечају, које обавезе се приоритетно намирују у складу са одредбом члана 104. Закона о стечају. Првостепени суд је сматрао да је први дан када је тужилац имао право да захтева испуњење обавезе од туженог, односно повраћај новца, дан када је отпао основ по ком је тужени измирио новчану обавезу, што је дан када је судском одлуком утврђена ништавост вансудског поравнања. Вансудским поравнањем је у преамбули констатована висина дуга туженог према тужиоцу и одређен је начин намирења дуга који произилази из уговора о регулисању међусобних односа од 27.12.2006. године. Сматрајући да је рок застарелости новчаног потраживања почео да тече даном утврђивања ништавости вансудског поравнања, првостепени суд је закључио да новчано потраживање тужиоца није застарело. Међутим, судови наводе да судски вештак Весна Миловић није могла да утврди на основу којих књиговодствених докумената је евидентирано потраживање тужиоца према туженом на дан закључења уговора о регулисању међусобних обавеза, или на дан сачињавања вансудског поравнања, због недостатка пословне документације парничних странака. На основу аналитичких картица тужиоца, вештак је констатовала да потраживање тужиоца према туженом на дан 31.12.2006. године износи 1.461.445.578,31 динар, а на дан 31.12.2010. године 1.079.251.212,83 динара. Оба та износа су већа од дуга од туженог према тужиоцу од 170.804.497,50 динара који је предмет вансудског поравнања. Аналитичке картице тужиоца представљају једностране исправе, које у ситуацији оспоравања висине тужбеног захтева морају бити оправдане извођењем других доказа. Како вештачењем није могла бити утврђена висина потраживања тужиоца према туженом, не може се извести закључак да је остварен промет и да постоји пословни однос између

учесника вансудског поравнања из кога је настао дуг који се тужбом тражи. На крају, судови закључују да, како тужени није извршио било какво плаћање према тужиоцу, нема обавезе на стрни туженог да по основу ништавог правног посла врати тужиоцу утужени износ, јер није тужиоцу ништа платио.

Другостепени суд је сматрао да је одлука првостепеног суда правилна из разлога што је правноснажном судском пресудом утврђена ништавост вансудског поравнања, тако да је без правног дејства уговор у целости, па и одредба у којој је наведен новчани износ као износ дуга туженог. Све и да се ради о пренору, па је уговор о пренору ништав, сматра се да није ни било пренова и да ранија обавеза није престала постојати, што значи да није престало новчано потраживање тужиоца. Међутим, у конкретном случају тужилац није доказао основ и висину дуга туженог, односно постојање и висину свог потраживања по тужбеном захтеву. Како је тужени оспорио тужбени захтев за исплату утуженог износа, терет доказивања да потраживање постоји и његова висина је на тужиоцу, а тужилац исто није доказао.

Ревидент оспорава правилност закључака нижестепених судова, у суштини истицањем да је једини део вансудског поравнања које је захваћен разлозима апсолутне ништавости одредба о преносу права коришћења на парцели, у циљу измириња констатованог новачног дуга. То не чини ништавом изјаву о признању дуга који тужилац потражује тужбом, а све сагласно одредби члана 1098. Закона о облигационим односима, јер преамбула поравнања у ком се констатује дуг туженог представља независну целину и признање дуга у смислу члана 387. став 2. ЗОО.

Врховни суд оцењује да ревизија није основана.

Чињеница је да је правноснажном судском пресудом, у ком делу се пресуда не побија ревизијом, утврђено да је ништаво и да не производи правно дејство вансудско поравнање закључено 30.07.2010. године између тужиоца и правног претходника туженог, дакле у целости, без изузетка у односу на поједине одредбе вансудског поравнања. Следом таквог значаја правноснажног пресуђења, произилази закључак да вансудско поравнање, као споразум странака, не производи правно дејство ни у делу у којем је утврђена висина дуга правног претходника туженог према тужиоцу од 170.804.497,50 динара. Тиме не стоје наводи тужиоца да је оваквом садржином споразума парничних странака садржаног у вансудском поравнању од 30.07.2010. године доказано потраживање тужиоца према туженом које је предмет тужбеног захтева. Правилно је то закључио другостепени суд. У ситуацији када је новчано потраживање тужиоца по тужбеном захтеву оспорено, битно је да ли је тужилац основ потраживања и његову висину доказао доказима изнетим у поступку. Закључак је нижестепених судова да основ и висина потраживања нису доказани, оценом налаза и мишљења вештака и значаја аналитичких картица тужиоца, као његових једностранних исправа. Правилност чињеничног стања не може се побијати ревизијом у овој парници, према одредби члана 407. став 2. Закона о парничном поступку. Из тих разлога ревизија тужиоца није основана.

Према изнетом је одлучено као у изреци применом одредбе члана 414. Закона о парничном поступку.

**Председник већа - судија
Бранко Станић, с.р**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**